

Dr Paulina Wiktorska

Zakład Kryminologii, Instytut Nauk Prawnych PAN

**Sprawozdanie z konferencji „Społeczny wymiar przestępczości – przyczyny i skala zjawiska”,
Biała Podlaska, 21 kwietnia 2015 r.**

W dniu 21 kwietnia 2015 w Państwowej Szkole wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej odbyła się Konferencja „Społeczny wymiar przestępczości – przyczyny i skala zjawiska”. Konferencja miała charakter ogólnopolski i została zorganizowana pod patronatem Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego im prof. S. Batawii i Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Reprezentantami PTK w gronie Komitetu Naukowego byli dr Konrad Buczkowski, dr Witold Klaus, dr Paulina Wiktorska oraz dr Dagmara Woźniakowska-Fajst.

W ramach konferencji odbyły się dwie sesje plenarne oraz trzy sesje tematyczne. Pierwszej sesji plenarnej przewodniczyli: prof. nadzw. dr hab. n. med. Krzysztof Jeziński, prof. zw. dr hab. Andrzej Bałandynowicz i dr Dorota Tomczyszyn.

Jako pierwszy głos zabrał prof. zw. dr hab. Andrzej Bałandynowicz. Wygłoszony referat zatytułowany „Indywidualistyczne, supraindywidualistyczne i transpersonalne źródła przestępczości ekonomicznej – fenomen XXI wieku wyrosłego z hedonizmu materialistycznego i liberalizmu ekonomicznego” dotyczył problematyki przestępczości gospodarczej, etyki w biznesie oraz źródeł tej przestępczości tkwiących w samym systemie prawnym. Podkreślono między innymi problem zachowań kryminalnych na poziomie dużych podmiotów gospodarczych w tym zwłaszcza hedonizm materialistyczny jaki często charakteryzuje członków ich zarządów.

Drugi referat wygłosił prof. nadzw. dr hab. Sławomir Sobczak. Wystąpienie dotyczyło problematyki tożsamości, dewiacji i eks-dewiacji. Rozważania dotyczyły filozoficznych i socjologicznych definicji pojęcia tożsamości i jej kulturowego znaczenia. Zwrócono uwagę między innymi na pojęcie tożsamości eks-dewianta powstającej w zetknięciu z kulturą resocjalizacyjną.

Następnie głos zabrał prof. zw. dr hab. Zbigniew Kurcz z referatem pt.: „Charakter przestępczości na pograniczu. Od zachowań moralnie problematycznych po czyny karalne”. Zwrócono uwagę na istotę rozróżnienia tego co w danym czasie i społeczeństwie jest penalizowane a co tylko uznawane za zachowanie nieakceptowalne czy problematyczne. Granicę tę każdorazowo wyznacza społeczeństwo na bazie swoich dotychczasowych doświadczeń. Wynika to z faktu, że wraz z upływem czasu i zaistnieniem nowych okoliczności te same fakty społeczne są odmiennie oceniane przez zbiorowości.

Kolejną panelistką była prof. nadzw. dr hab. Hanna Żuraw z referatem zatytułowanym „Przestępczość w społecznym zwierciadle”. Referat wygłoszony był w oparciu o badania własne Autorki prowadzone wśród młodzieży nad stereotypami np. agenta, terrorysty, członka mafii, które społeczeństwo wytwarza głównie na podstawie informacji pochodzących ze źródeł medialnych.

Kolejny referat dotyczył wpływu procesu prizonizacji na readaptację społeczną skazanych i został wygłoszony przez ppłk Leszka Wojciechowskiego – Dyrektora Zakładu Karnego w Białej Podlaskiej. Podczas swojego wystąpienia autor podkreślił szczególną dotkliwość kary pozbawienia wolności, brak bodźców stymulacyjnych, stereotypizację i zanik poczucia odpowiedzialności i decyzyjności. Efektem tego jest stygmatyzacja i degradacja społeczna, która dotyka osadzonych nie tylko w czasie odbywania kary pozbawienia wolności ale także po opuszczeniu zakładów karnych. W konkluzji podkreślono, że jeśli zajdzie proces prizonizacji skazanego, jego readaptacja jest w zasadzie wykluczona. Omówiono środki i metody jakie wykorzystywane są w zakładzie karnym w

Białej Podlaskiej, aby zapobiegać procesom prizonizacji lub zmniejszać ich negatywne skutki. W konkluzji Autor wskazał, że w polskich zakładach karnych przebywa wiele osób, które nie powinny odbywać kary pozbawienia wolności, ponieważ jest ona nieadekwatna do wagi popełnionego przez nich czynu.

Jako ostatni uczestnik panelu głos zabrał komisarz Jarosław Janicki z Komendy Miejskiej Policji w Białej Podlaskiej z referatem pt.: „Charakterystyka przestępczości na terenie powiatu bialskiego”. Największe nasilenie przestępczości widoczne jest przede wszystkim na terenie powiatu Białej Podlaskiej. Co prawda generalnie przestępczość, tak jak na terenie całego kraju spada, jednak rośnie w grupie kradzieży i kradzieży z włamaniem. Ta ostatnia grupa to często włamania do samochodów i kradzieże sklepowe.

W dalszej części Konferencji uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w jednej z trzech sesji tematycznych. W pierwszej z nich omawiano problematykę nieprzystosowania społecznego młodzieży w świecie realnym i wirtualnym, bezpieczeństwa młodzieży w przestrzeni wirtualnej, hakywistów i ich społecznego wizerunku oraz psychomanipulacji w sieci jako zagrożenia XXI wieku. W ramach sesji omówiono również problematykę ciemnej strony transgresji a także stosunek do religii osób odbywających karę pozbawienia wolności w kontekście miejsca religii we współczesnym świecie w ogóle. Podczas drugiej sesji poruszono następujące zagadnienia: środowisko rodzinne odbywających kary pozbawienia wolności, perspektywa przestępczości w nurcie diagnozy kryminologicznej, zagrożenie wirtualne a niepełnosprawni, bezpieczeństwo użytkowników mobilnych w cyberprzestrzeni, cyberprzemoc – sprawcy, ofiary i konsekwencje a także cyberstalking jako nowa forma prześladowania w przestrzeni wirtualnej. W trzecim panelu omówiono zagadnienie przestępczości kryminalnej w obszarze siedleckiego okręgu sądowego w okresie międzywojennym, podatności wiktyimizacyjnej oraz metodom przeciwdziałania zachowaniom suicydalnym. Poruszono również problematykę przestępczości nieletnich i edukacji medialnej w profilaktyce zagrożeń świata wirtualnego. Ostatni z wygłoszonych referatów dotyczył negatywnej strony pogranicza i medialnego obrazu zjawisk przestępczych na pograniczu polsko – białoruskim.

Drugiej sesji plenarnej przewodniczyli: dr Ewa Albińska i dr Witold Klaus. Rozpoczął dr Witold Klaus z referatem zatytułowanym „Osoba pokrzywdzona czy osobowe źródło dowodowe – doświadczenia pokrzywdzonych przestępstwem handlu ludźmi w kontakcie z polskimi organami ścigania. Następnie dr Dagmara Woźniakowska-Fajst omówiła wyniki badań prowadzonych w ramach grantu realizowanego w Zakładzie Kryminologii INP PAN na temat przestępczości cudzoziemców w Polsce. Dr Paulina Wiktorska omówiła psychologiczno-prawne aspekty ofiar przemocy w rodzinie. Zwróciła uwagę na specyfikę cyklu przemocowego, który często uniemożliwia ofierze przemocy sięgnięcie po zinstytucjonalizowaną pomoc. Kolejny referat dotyczył problemów związanych z cyberprzestępczością w świadomości społecznej Polaków i wygłoszony został przez dr Leszka Zakrzewskiego i dr Katarzynę Marczuk. Kontynuując tę tematykę dr Konrad Buczkowski wygłosił referat zatytułowany: „Przestępstwa komputerowe na przykładzie oszustwa komputerowego”.

Po zakończeniu wystąpień uczestnicy mieli możliwość podsumowania obrad i wzięcia udziału w dyskusji. Podkreślono między innymi to że przestępczość jest zjawiskiem społecznym, które jest w pewnym sensie bardzo „interdyscyplinarne”. Jego badaniem i wyjaśnieniem zajmują się zarówno socjologowie, psychologowie, prawnicy a przede wszystkim kryminolodzy. Konferencja pozwalała na wymianę wiedzy i doświadczeń teoretyków i praktyków, którzy zajmują się problematyką przestępczości.

*

*

*